

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštva št. 2528

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.349 in 10.349
za inzerate, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

V imenu vere

Mi smo izkusili in izkušamo vsak dan, da je pri fašistovskem režimu popolnoma zastoj apelirati na vest, čut za pravico in moralne razloge, kakor sicer veljajo v mednarodnem kulturnem občestvu. Ta trud si bo treba za bodoče sploh prihraniti, pač pa ne bomo nehali opozarjati svet na nasilja, ki jih fašizem neprestano v vedno hujši meri vrši nad slovensko manjšino v Italiji in dvigati svoj odločni protest. Nujno je potrebno, da se neprestano opominja vsa krščanska Evropa na svojo sveto dolžnost braniti pravice zatiranih, da se drami naša lastna vest in da se spominja fašizem, da je najbolj kričeče nasprotje temeljnim načelom, na katerih stoji naša družba, in zato ne more trajno obstajati.

Šef prosvetne uprave v nesrečnih osvobodjenih pokrajinah je nedavno proglasil, da se odslej tudi nauk v verskih in moralnih resnicah neitalijanskim državljanom Italije ne bo smel več podajati v šoli v materinem jeziku. S tem je vlada g. Mussolinija posegla v borbi proti našemu narodu v Italiji po sredstvu, ki se splošno smatra kot najskrajnejše, ako si fašizem ne bo izmislil tekom časa še hujšega. Kajti fašizem, se zdi, ne pozna sploh nobene meje svojemu samovolju in je pripravljen pogaziti še tako primitivno načelo človečnosti, ako stoji na poti njegovim ciljem in miselnosti. Sistem, ki zavestno in hotoma taji vse dosedanje moralne fundamente krščanske družbe in jih je nadomestil z izpovedjo in prakso vseh vezi sprostih nagonov moči, samovladja, strankarskega in nacionalnega egoizma ter brezobzirnega tlačanja slabijih, tak sistem se gotovo ne bo ustrašil najposlednejše konsekvence iz tega svojega evangelija primitivnih instinktov.

Fašizem, ki je zopet vpeljal križ, znak osvobodjenja in odrešenja človeštva od vsega elu, v šole, je izgnal zdej iz njih krščanski nauk v jeziku, ki je otrokom razumljiv, neodjemljivi last njihove duše in neoddeljivi del njihovega bivanja. Slovanskim seveda. S tem ni zadan udarec samo narodnemu čustvu, narodnim vrednotam, ampak v enaki meri tudi pravemu, v srce zasajenemu in v praksi udeležujočemu se verskemu čutu. Verski in moralni nauk, ki se človeku posreduje v njegovem jeziku, od učiteljev, ki nimajo niti bitnega stika z njegovo duševnostjo niti imajo namen, v resnici učiti vero, ampak jo samo izrabljajo kot sredstvo za nekaj čisto drugega — tak verski in moralni nauk je največja profanacija krščanskega evangelija, tak nauk je še manj kot gola formalnost in popolnoma brez učinka, tak nauk samo demoralizuje ljudstvo in pravo vero ter moralo razdira. Zato je tudi Cerkev vsikdar zahtevala in njeno pravo to tudi danes izrecno zahteva, da se vrši poduk o resnicah krščanstva v jeziku dotičnega naroda, zato se mora misijonstvo med pagani vršiti v domačem jeziku in se propovedovanje vere sploh ne sme kakorkoli posredno ali neposredno izrabljati v kakšne nacionalne in druge izvenreligiozne posvetne namene. Tako je zlasti poudaril sedanjí papež, sveti oče Pij XI., in neprestano poudarja, medtem ko rimski fašizem s svojim brezčloveškim postopanjem proti katoliški slovanski manjšini temu brez vesti in zadržka kruto bije v obraz.

Razume se, da bo fašizem, ki mu je vsaka plemenitost, vsaj napram drugorodcem, popolnoma tuja, poskušal izrabiti prepoved šolskega verskega poduka v materinščini v vseh njenih možnostih. Cerkev se seveda ne more prepovedati, da ne bi učila otrok krščanskih istin v cerkvenih prostorih, toda fašizem računa z raznimi težkočami lokalnega značaja, ki so tu in tam s tem združene, potem pa uaja zdej sistem skrajnega šikaniranja domorodne slovanske duhovščine in bo znal tudi po svojih »balillah« vplivati na otroške duše, da bo efekt te prepovedi segel še delj, nego je v njej striktno vsebovano.

Gotovo je, da Cerkev najodločnejše protestira proti izrinjenju krščanskega verouka v materinščini iz šole. Kajti to je za dotične otroke in dotični narod enakovredno z izbrisanjem vsakega pravega in pristnega verskega in moralnega poduka v duhu Cerkev sploh. Kakšen bo verouk, ki ga otroci ne razumejo? In če bi za silo kaj razumeli, bo ostal prazen, v srce ne segajoče šlobudranje, ki ne dojemata bistva. Zraven tega pa italijanski učitelj iz Sicilije ali Kalabrije, četudi bi ga otroci popolnoma razumeli (kar pa je in bo še dolgo, dolgo izključeno),

Volitve v Bosni so utrdile vlado

r Belgrad, 30. okt. (Tel. »Slov.«) Savci je danes nadaljeval svoje razgovore s političnimi osebnostmi v Belgradu. Sestal se je s samostojnim demokratom Svetislavom Popovićem in Milivojem Pavlovičem v prostorih Prometne banke. O tej konferenci so vsi politični krogi mnenja, da je Savci v tesni zvezi s KDK. Jutri bo Savci odpotoval v Užice. V Belgrad se bo vrnil šele v soboto. Zato se tedaj pričakuje odgovor predsednika vlade g. dr. Korošca, ki ga bo dal g. Savci v imenu četverne koalicije. O tem odgovoru se trdi, da bo vseboval konkretne ponudbe. G. Savci je izrazil nado, da mu bo g. dr. Korošec do sobote dal gotov odgovor, ker se je predsednik vlade že razgovarjal o tem vprašanju z gg. Davidovičem in Vukičevićem in se pričakuje še pred soboto sestanek z g. Spahom. Sporazumevanje bi se imelo izvesti na ta način, da bi, ako bi se sporazum sklenil, četverna koalicija in KDK sestavili koncentracijsko vlado.

To vest je prinesla današnja »Pravda«. Ob vestih, da bi se sporazumevanje izvršilo na taki bazi, da bi morala koncentracijska vlada izvesti volitve, je avtoritativna osebnost dala danes sledečo izjavo:

»V Bosni in Hercegovini smo imeli volitve. Sedaj pa se ne bomo dalje borili. Imamo važne posle, katere moramo dokončati. Sicer pa je Bosna jasno pokazala, kaj narod želi. KDK je tam propadla, vlada pa je dobila trikrat več mandatov kot KDK.«

Kakor smo zvedeli iz vladnih krogov, bo vladna koalicija po g. dr. Korošcu odgovorila Savci, da se takoj prične z razgovori, oziroma sporazumevanjem in da se smatra, da morajo razgovori temeljiti na današnjem ustavnem režimu.

r Belgrad, 30. okt. (Tel. »Slov.«) Ob priliki komentiranja rezultatov občinskih volitev v Bosni in Hercegovini, so dajali prvaki političnih strank zelo značilne izjave. Eden izmed njih je izjavil: »Značilno je, da je vlada pri občinskih volitvah zmaga. Prve volitve so pokazale to, kar mi stalno zatrjujemo. Pokazale so, da ljudstvo ne razume borbe KDK in da dobro pazi, kadar oddaja glas. Pri prvih volitvah se je to pokazalo. Pokazalo se bo to tudi pri naslednjih volitvah. Pri skupščinskih volitvah še bolj, kakor drugod. KDK bo vedela, da je zanjo samo velika sreča, da zdaj ne gremo na volitve.«

Audience in konference

r Belgrad, 30. okt. (Tel. »Slov.«) Danes opoldne je bil predsednik vlade g. dr. Korošec v dvoru. Ko se je vrnil, je imel v predsedništvu vlade daljši sestanek z g. Vukičevićem, s katerim se je razgovarjal o političnih vprašanjih. G. Vukičević se je nato sestal z g. Baričem. Nato pa se je razgovarjal dalje časa tudi z g. Davidovičem. G. Barič je bil istotako sprejet od Nj. Vel. kralja v audience. Popoldne je bil v audience pri Nj. Vel. kralju finančni minister g. Subotić.

Novo zasedanje oblastnih skupščin

r Belgrad, 30. okt. (Tel. »Slov.«) Nj. Vel. kralj je podpisal na predlog predsednika ministrskega sveta in otranjega ministra ukaz, s katerim se skličejo vse oblastne skupščine za dne 5. novembra v svojih glavnih mestih.

„Obzorove“ informacije

6 Zagreb, 30. oktobra. (Tel. »Slov.«) »Obzor« prinaša iz Belgrada vest, da je vlada pristala na revizijo ustave, samo da je treba, da KDK pove, kaj želi in da je pred volitvami treba sprejeti proračun. »Obzor« pravi, da se g. dr. Korošec nikakor ni odrekel svojemu avtonomističnemu programu in pravi, da stoji na tem stališču tudi dalje. V Zagrebu se danes s temi glasovi spravlja v zvezo tudi današnja audience g. dr. Korošca in g. Bariča. »Obzor« je mnenja, da se bo vprašanje ustave in splošne orientacije četverne koalicije obravnavalo na prvi prihodnji seji šefov skupin četverne koalicije.

Edino mogoč odgovor SDS

r Belgrad, 30. okt. (Tel. »Slov.«) »Pravda« prinaša pismo brata zunanjega ministra g. dr. Marinkovića Mihajla, v katerem le-ta ostro napada politiko SDS. Tej politiki očita: Čeprav ves svet ve, da je glavni cilj demokratske politike klevetanje vseh in vsakega. Preje ste klevetali Hrvatsko in Hrvatce, sedaj pa klevetate Srbijo in Srbe. V tej državi, ki jo SDS tako brezvestno sabotira in ruši, sprejema vodja SDS in njihova žalostna družba največjo sinekuro, ker redno sprejemajo dnevne, čeprav nikoli ne prihajajo v skupščino. Pribečević pa osebno prejema tudi poslaniške dnevnice in ministrsko plačo od države.

more pronikniti v dušo slovanskega otroka, da bi mogel z uspehom vsaditi vanjo večne resnice, ki zahtevajo posebno odprtost duše, najboljše metode, največjo duhovno sorodnost in sozvočje. Cerkev pa mora imeti tudi pred očmi, kako bo režim skušal v duhu te svoje prepovedi krščanski verski poduk sploh ovirati in obzustrušiti, kjer ga bo delil v svojem duhovnopastirskem delokrogu njen zastopnik.

Sveta stolica je vedno junaško brez ozira branila vero in njene vrednote pred vsakim izpačenjem in onečaščenjem, tudi proti nacionalizmu in njegovim pretenzijam,

Spomenik našim junakom v Olomucu

r Belgrad, 30. okt. (Tel. »Slov.«) V Olomuc je odpotoval minister za vere g. Dragiša Cvetković, da prisostvuje odkritju spominske kapele jugoslovanskim junakom, ki počivajo v bližini Olomuca na skupnem pokopališču. Za časa odsotnosti bo g. Cvetkovića zastopal minister za socialno politiko g. Barič.

Vilder napada Davidoviča

6 Zagreb, 30. oktobra. (Tel. »Slov.«) Večeslav Vilder je napisal v »Riječ« uvodnik s podpisom »Skromni delavec«. V njem odgovarja na Davidovičev govor preteklega tedna v Belgradu in pravi, da se je leta 1927. pojavila presija od zgoraj proti parlamentarizmu in borba proti demokraciji. Ponovno se je okrnilo, kar si je pridobilo ljudstvo od leta 1903. Očitno je šlo za Davidovičovo glavo. On se je spočetka hlabro branil. Davidovič, ki je bil zastavonoša demokracije, je šel k radikalom, proti katerim je hotel prej organizirati akcijo. Zato Vilder pravi, da ne more imeti Davidovičeve besede o enakosti in jugoslovanstvu pri nas sploh nobenega odneva, ker so Davidovičeva dejanja nasprotna njegovim sladkim besedam.

Poljaki proslavljajo 10 letnico Češkoslovaške

v Varšava, 30. okt. (Tel. »Slov.«) Poljski uradni krogi so se prav posebno udeleževali proslave desetletnice Češkoslovaške na Poljskem. Tako se je proslave v češkoslovaškem poslaništvu v Varšavi udeležilo 8 aktivnih poljskih ministrov z ministrskim predsednikom na čelu.

Zahvala dr. Benešu

r Belgrad, 30. okt. (Tel. »Slov.«) Češkoslovaški zunanji minister g. Beneš je danes poslal zunanjemu ministru g. dr. Marinkoviću sledečo brzojavko:

»Njegovi Ekselenci, zunanjemu ministru g. dr. Marinkoviću! Vlada republike je bila srečna, da je sprejela od Vaše vlade izraze tako toplih želj. Iskreno se Vam zahvaljujem. Vaša vojaška delegacija, ki smo jo z veseljem videli med sabo, ko je prisostvovala našim proslavi desetletnice, Vam bo povedala, kako globoko je ideja enotnosti in iskrenega prijateljstva obeh naših držav prodrla v naša čustva in srca. Beneš.«

proti vsakemu izrabljanju vere v nacionalistične namene. To je in bo tudi storila v obrambo katoliške vere, katoliškega verouka, katoliške duhovščine, ki podučuje in vodi k večjemu izpeljanju slovanski narod v Italiji. Mi zato gledamo vanjo z zaupanjem in pričakujemo, da bo primerno večji nevarnosti tudi s primerno večjo energijo nastopila za najelementarnejšo pravico vsakega naroda: da on in njegovi otroci čujejo božjo besedo v svojem, s svojo narodno dušo zvezanem jeziku. To kategorično zahtevajo interese vere, krščanstva, katoliške Cerkve.

Historična seja slovenskih oblasti

Dostojanstveno in mogočno je slovenski narod z mnogimi svečanostnimi prireditvami proslavil historični dan naše svobode, toda od vseh teh slavnostnih sej je bila brez dvoma najpomembnejša slavnostna seja ljubljanske oblastne skupščine. Ne samo vsled odlične udeležbe, temveč v prvi vrsti, vsled programa, ki je bil na tej seji izrečen in ki je in ostane najvišji slovenski program za vse čase.

Ni pa bil le izrečen najvišji slovenski program, temveč tudi trdno utemeljen, da ne potrebuje nobenega novega argumenta, da stoji pred nami kot iz granita izklesana resnica. Kajti »odkar je začel slovenski narod živeti svoje lastno politično življenje, je bila vedno zedinjena Slovenija veliki ideal Slovencev, tako je na kratko podal historičen dokaz za zedinjeno Slovenijo predsednik ljubljanske oblastne skupščine dr. Natlačen in ta dokaz je neizpodbiten. Prav tako kot drugi dokaz, ki ga je za njim podal predsednik mariborske oblastne skupščine dr. Leskovar, ko je dejal: »Vsi Slovenci tvorimo eno duševno enoto, združeno tu v Ljubljani, v stari slovenski prestolici! ... da se razkosati ozemlje v posamezne dele, ne da se pa razkosati narodna zavest, narodna miselnost, narodna duša.« Ta skupna zavest pa se more programatično formulirana glasiti le: Zedinjena Slovenija.

Historična zasluga obeh slovenskih oblasti je, da stopa slovenski narod v drugo desetletje svoje svobode z jasnimi in pogumnimi programom zedinjene Slovenije. Ta zasluga je tem večja, ker skuša gotova stranka z gojitvijo že davno zastarelega nasprotstva med Stajerci in Kranjci kovati političen kapital. Da so člani mariborske oblastne skupščine krepko nastopili proti tej nevedrni licitaciji na najnižje partikularistične instinkte, jim bo slovenski narod vedno hvaležen. Dosti maloštevilni je že slovenski narod in gorje mu, če bi dovolil, da bi mu še lastni ljudje umetno trgali njegovo ozemlje z novimi mejami. 29. oktober je pokopal vsak separatizem med nami in da ta njegova velika pridobitev ne ugasne, je pozitiven uspeh slavnostne seje obeh slovenskih oblasti.

A še večje priznanje moramo izreči zastopnikom naših slovenskih oblasti. Niso samo poudarili pravi slovenski program, niso ga samo najpomembnejše utemeljili, temveč pokazali so tudi pot, po kateri pridemo do njega.

Ne z brezplodnimi ustavnimi prerekanji, ne z zagrizenim partizanstvom, temveč samo s solidnim delom in s stvarnostjo. S svojim delom sta obe slovenski oblasti dokazali, da ni njuno delo le v korist slovenskega naroda, temveč tudi v nič manjšo korist države. V samoupravi se izvaja konsolidacija države in čim večje bodo samoupravne pravice oblasti, tem večje bo tudi njih delo za konsolidacijo države. Le v interesu države je treba razširiti delokrog oblasti, ker z njimi se država utrjuje, ne pa razdira.

Da tako pojmujejo slovenske oblasti svoje delo, so dokazale z dejanjem, svojimi uspehi in zato imajo tudi pravico, da zahtevajo za sebe zaupanje. Nad vse dobro bi storili radi češki poslanci sebi in svojemu narodu, če bi po slovenskem zgledu podali isti dokaz za oblasti, ki so v njihovih rokah. Na zmotni poti so radičevci, če mislijo, da pridejo do svojih pravic le z zaletavanjem v Belgrad in motijo se, če polagajo vso važnost le na agitatorstvo. Uspeh je vedno le v delu, v stvarnosti, v tem, da zna delati, ne pa da vedno le govori.

In da znajo delati, sta pokazali obe slovenski oblasti in s tem pokazali pot naprej ne le slovenskemu narodu, temveč tudi hrvatskemu. Ali pa bodo današnji voditelji HSS dovolj pogumni in dovolj uvidni, da bodo temu zgledu tudi sledili? Ali bodo dovolj močni, da se emancipirajo od velike besede in postanejo moške dela?

Zopet je jasno postavljen slovenskemu narodu njegov najvišji politični ideal, zopet je jasno povedana pot, ki vodi do zedinjene Slovenije in da je to veliko dejanje izvršeno, je zasluga obeh slovenskih oblasti in zato je in ostane ponedeljkova seja slovenskih oblasti historična seja za slovensko politiko.

Ponosni smo na to, da je bila izvršena proslava 29. oktobra s tem pozitivnim dejanjem in polni zaupanja v bodočnost smo, ker je podan dokaz, da je slovenska politika realna in na trdem temelju. S programom zedinjene Slovenije je slovenska stvar vedno napredovala in bo tudi v bodoče.

Konfiscirani govor dr. Mačka

Celjski govor dr. A. Mačka je bil deloma konfisciran. Toda ne od drž. pravdnštva, temveč od »Jutra«. Na celjskem shodu je namreč dr. Maček govoril tudi o propale Jugoslavstvu. Vse ta del govora pa je »Jutro« kratkoma izpustilo. Bil je za esdeesarske integralne Jugoslavo pač mnogo preveč neprijeten in zato da je »Jutro« kratkoma zaplenilo.

Novi apostol napredne fronte

Na celjskem shodu se je predstavil g. Svetozar Slovincem kot novi apostol napredne fronte. Vroče je priporočal napredno fronto in svoje priporočilo zaokrožil s to-le okroglo: »Vi morate postati apostoli napredne fronte v Sloveniji in dejati: Pripravljen sem dati glavo, a napredne fronte ne dam.«

Upamo, da bodo vsi napredni frontarji verno izpolnili nauk g. Pribečevića, bomo potem vsaj dobesedno imeli napredno fronto z ljudmi brez glave.

Prav za prav pa smo imeli take frontarje tudi že prej.

Ljudevit Posavski s celjskega shoda

Po »Jutru« in tudi drugih verodostojnih pričah je prišel g. Ivan Pucelj svoj historičen govor v Celju tako-le:

»Danes teden je zborovala KDK v Sisku. Zborovala je na istih zgodovinskih tleh, kjer smo pod Ljudevitom Posavskim pred stoletji poginili Hasan ago v Kolpo.«

Ne vemo, zakaj so se g. Pucelju tako zamerali Kranjci in njegovi ožji rojaki, da jim hoče odvzeti več kot zaslužno slavo zmagovalcev pri Sisku. G. Pucelj, ki je doma blizu Turjaka, menda vendar ve, da so pri Sisku zmagali Kranjci pod poveljstvom Andreja Turjaka. Še težje pa razumemo, zakaj se je g. Pucelj tako zagledal v Ljudevita Posavskega, da ga vidi še leta 1593. v bitki pri Sisku, ko je bil vendar že 823. umorjen v Srbiji.

Ali se je mogoče g. Pucelju tako zelo zamerala slovenska zgodovina, da je mahnil po ovoj kar z mesarico.

No, pa nič ne de. Imamo tako še enega novega zmagovalca, in sicer Ljudevita Posavskega s celjskega shoda, ki je razklal slovensko zgodovino.

Razkol v socialistični stranki

KDK išče vsepovsod zavezništvo in ker njene fraze o krvavem režimu med manj poznanimi množicami niso brez učinka, so mislili nekateri socialistični voditelji, da bo dobro za nje, če postavijo svojo revno politično juho k ognju KDK. In tako se je zgodilo, da sta sodruga Korač in Divac zahtevala, da se socialistična stranka Jugoslavije popolnoma postavi v službo meščanske KDK. V uradni krogih JSS so bili proti temu, nakar sta sodruga Korač in Divac sklicala v Zemun seštevke svojih somišljenikov, na katerem so sebe proglasili za večino in kot pravo zastopstvo stranke ter na koncu z dolgo resolucijo izključili poslanca Petejana iz stranke. Petejanovi pristaši pa te izključitve ne priznavajo ter pravijo, da sta sodruga Korač in Divac v manjšini in da sta nastopila proti socialistični stranki, ker se veže za izrazito meščansko politično skupino.

V socialistični stranki je torej nastopil zopet nov razkol, ponoven dokaz, da je stranka izgubila načelnost in da je postala žrtev ekstratur svojih voditeljev.

Slovo našega tovariša iz Beograda

r Beograd, 30. okt. (Tel. »Slov.«) Snoči se je vršil v hotelu »Pri srbskem kralju« poslovni večer v čast g. Schweigerja, ki je nocoj zapustil Beograd. Večer so priredili inozemski časnikarji, ki so prišli k poslovnemu večeru v obilnem številu. Med drugimi so bili navzoči g. Berkeš, zastopnik nemškega tiska, dalje g. dr. baron Nadap ter dr. Hribovšek, ki so v napitnicah poudarjali priljubljenost, ki si jo je g. Schweiger pridobil ne samo med domačimi, ampak tudi med inozemskimi časnikarji. G. Schweigerju so želeli v nadaljnjem časnikarskem delu v Ljubljani najbolj uspehe. G. Berkeš, ki je prvi izrekel napitnico, je poudaril, da je vsem težko ob trenutku, ko g. Schweiger zapušta prestolico. Prošli so ga, naj odnese s seboj od vseh svojih tovarišev najboljše vtise in naj tudi v Ljubljani ohrani lep človeški in politični entuziazem, radi katerega je postal v Beogradu vsem tako ljub in drag. Upa, da se prijateljstvo, ki ga je sklenil v trudopolnem časnikarskem življenju, ne bo zrahljalo, ker bodo srca ostala združena za vse življenje.

Pred demaršo nemške vlade

v Pariz, 30. okt. (Tel. »Slov.«) V Parizu pričakujejo prihodnje dni demaršo nemške vlade pri zavezniških vladah, s katero naj se uvedejo pogajanja o reviziji Dawesovega načrta in o izpraznitvi Porenja. Nemški poslanik v Parizu von Högst se je vrnil v Pariz, potem ko se je v nedeljo razgovorjal z dr. Stresemannom, s predsednikom državne banke Schachtom. Kakor piše »L'Oeuvre«, je Schacht določen za nemškega delegata, guverner francoske narodne banke Morau za francoskega, Pirelli pa za italijanskega delegata.

Pozio Hlinke Čehom

v Praga, 30. okt. (Tel. »Slov.«) O priliki proslave desetletnice je slovaški poslanec Hlinke v spomenici pozval češki narod, da naj revdira svoje dosedanje razmerje nasproti slovaškemu narodu. Češki centralistični krogi naj izpolnijo slovaške zahteve. Češki narod naj revdira svoje stališče v verskih vprašanjih. Vsak

Čeh se je lahko v teh desetih letih prepričal, da slovaškega naroda ni mogoče traktirati niti s husitizmom niti s poganstvom. Nezaslišano je n. pr., da gotovi češki krogi radi nesreče na Poříču nameravajo odstraniti Marijin steber na Staromestskih namestih. Čehi naj se učijo iz zgodovine.

„Zeppelin“ v viharju

v Newyork, 30. okt. (Tel. »Slov.«) Zrakoplov »Grof Zeppelin« je danes takoj po polnoči srednjeevropskega časa preletel vzhodno točko Nove Fundlandije. Nekaterikrat je moral zrakoplov leteti v zelo slabem vremenu, vendar pa je bila smer vetra ugodna. Včeraj popoldne se je moral »Zeppelin« večkrat hudo boriti z nasprotnimi vetrovi, katerim se je skušal ogniti s tem, da je letal sik-sak in iskal raznih višin. Parnik »Mauretania« je opazil zrakoplov ob 13.15 srednjeevropskega časa na točki 45 stopinj 53' severne širine in 41 stopinj 40' vzhodne dolžine. Zrakoplov je brzojavil: »Na krovu je vse dobro.« Ker se torej nahaja že vzhodno od Nove Fundlandije, ima že za seboj največjo nevarnost velikega zračnega pritiska, ki se je širil z deževjem in jugovzhodnimi vetrovi proti severovzhodu. Potniki v zrakoplovu so imeli gotovo zelo mrzlo vreme. Po daljšem presledku je brezžična postaja Chatham v državi Massachusetts pozno zvečer zopet dobila zvezo z zrakoplovom. Sodi se, da obseg viharja ni zelo obširen, vendar pa se zdi, da je plova radi nasprotujočih si vetrov in različnih temperatur v raznih višinah zelo otežkočena. Na krovu ima »Zeppelin« tudi vtihoapljenega potnika nekega

16 letnega dečka, ki ima za seboj že zelo burno življenje in se je že nekoč tihotapsko peljal z neko ameriško vojno ladjo v Kanado. Dr. Eckener ga je sprejel prijazno in ga nastavljal za pomivanje posodja.

v Newyork, 30. okt. (Tel. »Slov.«) Radio Marine Corporation je prejela od nekega parnika, najbrže od parnika »Berlin«, brezžično brzojavko, da je opazil »Zeppelina« ob 10.20 ameriškega časa na točki 51 stopinj 30 minut severne širine in 37 stopinj 40 minut zahodne dolžine. Zrakoplov je letel v smeri vzhod-severovzhod. Nemški parnik »Muenchen« je oddal dalje »Zeppelinovo« vest, da je zrakoplov sedaj preletel že več kot polovico poti.

v Friedrichshafen, 30. okt. (Tel. »Slov.«) Po semkaj došlih vesteh se smatra, da zrakoplov sedaj radi nasprotnega vetra pluje mnogo bolj počasi, kakor v prvem delu svojega poleta. Ni izključeno, da dospe zrakoplov v Friedrichshafen šele v četrtek jutraj. Za vse slučaje so v Friedrichshafnu pripravili vse za razsvetljenje letališča, če dospe zrakoplov ponoči. Nameravane sprejemne svečanosti bi bile v četrtek manjše, ker praznik Vseh svetnikov onemogoča večje prireditve.

Nova žel. zoeza med Italijo in Francijo

Zanimiv govor ministra Tardieu-a

v Pariz, 30. okt. (Tel. »Slov.«) Francoski minister za javna dela Tardieu je danes slovesno otvoril novo železnico Nizza—Cuneo. Prvotno se je nameravala izvršiti otvoritev na enako slovesen način, kakor se je otvorila nova transpirenska železnica, potem pa se je iz političnih vzrokov ta načrt opustil. Opoldne je dospel Tardieu v Baile, ki je mednarodna obmejna postaja, še na francoskih tleh, kamor je prišel tudi italijanski minister za javna dela Turati. Slavnostni banket je bila glavna točka otvoritve. Svoj govor je Tardieu začel s tem, da je že dolgo časa minulo, ko je Francija mogla pozdraviti na svojih tleh zadnjega italijanskega ministra. Potem je na kratko orisal zgodovino gradbe železnice in omenil, da se je gradnja železnice dolgo let zavlačevala radi medsebojnega nezaupanja obeh držav. Železnica je bila prvotno mišljena kot strateška proga, izkazalo pa se je, da bo imela železnica vršiti velike gospodar-

ske naloge. Tu se kaže, da so mirovni cilji močnejši kakor vojni cilji. Evropa se je naučila, da je vojna slab posel. Narodi si morajo poiskati drugo polje, in sicer polje gospodarskega razvoja in produkcije, in najti nadomestilo za nacionalne fantazije. Posebno pa imata Francija in Italija dolžnost, se vedno bolj spoznavati in razumeti, v kar naj služi železnica. V tem smislu naj se vrši slavnost otvoritve. Francija je pripravljena z modernim Rimom živeti v bratskem prijateljstvu, ki se je izkazalo že pred desetimi leti na bojnem polju. Svoj govor je končal s tem, da ne govori svojih besed iz predrznosti ali nespameti, če je naglašal možnost sporazuma med Italijo in Francijo. Italijanski minister za javna dela je potem govoril čisto na kratko ter se omejil na to, da je nova proga delo miru, in končno poudarjal, da je fašizem ob vsej svoji čujčnosti povsem pripravljen k realizaciji mirovnih idealov.

Trgovinska pogajanja s Češkoslovaško

v Praga, 30. okt. (Tel. »Slov.«) Pri češko-slovaško-jugoslovanskih trgovinskih pogajanjih je bila sklenjena okvirna pogodba. Tudi konzularna konvencija bo najbrže do konca tedna godna za podpis. Prihodnji teden se imajo pričeti tarifna pogajanja; tozadavne medsebojne želje in zahteve pa se še niso sporočile. V ostalem tudi ni izključeno, da se bodo tozadavna pogajanja začela še le po novem letu.

Demisija dr. Engliša sprejeta

v Praga, 30. okt. (Tel. »Slov.«) »Narodni listi« poročajo, da bo demisija finančnega ministra dr. Engliša jutri sprejeta. Guverner narodne banke dr. Pospíšil, ki je na prvem mestu določen za naslednika dr. Engliša, se brani sprejeti ministrsko mesto, ker je na svojem dosedanjem mestu nenadomestljiv. Zato prihaja v prvi vrsti v poštev kot bodoči fin. minister dr. Vlasak.

Uspešna pogajanja Grške s Francijo

v Atene, 30. okt. (Tel. »Slov.«) Rimski dopisnik lista »Etnos« doznava, da je Mussolini diplomatičnim putem prejel vzpodbujajoče informacije o uspehih posebne grške misije, ki je bila poslana v Angoro. Turčija se ne bo protivila po Grčiji predlaganemu dogovoru in razpravi o zmanjšanju vojnega brodogoja v Grčiji in Turčiji.

Cerkvena slovesnost

v Milan, 30. okt. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je vršil slovesen vhod frančiškanov z generalnim ministrom Petrom Orlichem in rektorjem asiškega kolegija na čelu v zgodovinski samostan San Francesco iz Brescia, ki ga je vrnil Mussolini ob priliki 700 letnice sv. Frančiške s cerkveno vred, iz katerega je bil frančiškanski red pregnan l. 1797. V samostan bodo sprejeli 30 učenecv za inozemske misijone. Generalni minister Orlich se je vladi zahvalil za vrnitev.

é Split, 30. oktobra. (Tel. »Slov.«) Pri Braču se je potopila ladja »Rudnik«, ki je vozila kamenje. Škoda znaša okrog 120.000 Din. Ladja ni bila zavarovana.

Slovenci v Italiji

Italijanske slavnosti na naši usnujeni zemlji.

Italijanski časopisi prinašajo kilometrske članke in dolgočasne opise fašistijskih parad na naši nesrečni slovenski zemlji. Hodili in vozili so se predstavniki fašizma od vasi do vasi in odkrivali fašistične znake, vzdane v najrazličnejše cerkve, hiše, palače in bajte. Naši ljudje jim morajo biti za šalo pri vseh teh komedijah in slednjim morajo z nečloveškimi davki plačati stroške za te parade in pogostitve nepotrebnih gostov. Italijani kaj radi zabavljajo čez naše prazne državne blagajne, sami pa ne vedo, kako bi rešili svojo državno poloma. Zato so letos po vsej državi agitirali za prostovoljno »miloščino« državi in so baje nabrali sprostovoljnih darov za 150 milijonov lir. Vileh rimskih slovesnosti je tvorilo simbolično zažiganje državne zadolžnice za nabrano vsoto, ki jo je sam ministrski predsednik Mussolini vrge v ogenj, na oltar domovine pred spomenikom Viktorja Emanuela v Rimu.

*

Smrtna kosa. V Firenci je umrl akademik Benko Boné iz Sv. Križa na Vipavskem. V vojaški bolnišnici je služil kot sanitjec. Zbolel je 5. oktobra na slepiču. Dne 14. oktobra je bil operiran. Operacija se ni posrečila. Naslednjega dne je umrl popolnoma vdan v božjo voljo. Ob vzglavju sta mu bila dva slovenska dijaka v vojaški službi. Boné je bil nadarjen in vzoren dijak. Truplo je bilo prepeljano v Sv. Križ, kjer se je vršil pogreb ob ogromni udeležbi dne 24. oktobra.

Pomanjkanje duhovščine. Danes ni na Primorskem fare, v kateri bi bila vsa duhovniška mesta zasedena. Dosti župnij je že, ki sploh nimajo duhovnika. Upravljajo jih duhovniki excurrento, ki morajo včasih peš po dve uri daleč. Najhujše je pomanjkanje v tržaško-koprski škofiji. Ta primanjkljaj se ne bo še leta in leta kril. Dasi delajo škofje z vso vmeno na to, da bi vzgojili novih duhovnikov, je število duhovniškega naraščaja še vedno zelo nizko. V goriskem bogoslovju, ki je edino za vse Primorsko, študira letos komaj 28 pripravnikov. V prvi letnik je vpisanih 15 dijakov, med njimi je 8 Slovencev in 7 Italijanov.

Duhovniška vest. Č. g. Ellner je premeščen iz Vranje v Istri v Drago pri Herpeljah. Faro v Vranjah prevzame č. g. Gulič; obenem bo upravljal župnijo v Boljunu.

Premeščena učiteljica. Gdč. Mara Čotar, učiteljica v Brancici na Vipavskem, je te dni prejela odlok, s katerim je premeščena v Emilijo in sicer v neko vas, ki leži 900 metrov visoko. Zanimivo je, da nosi dekret prosvetnega ministra datum lanskega leta.

Poroča. V Idriji se je poročil rudniški uradnik Vlado Kos z gdč. Viko Brus iz Spod. Idrije.

Občinski tajniki odslovljeni. G. I. Lestan, občinski tajnik v Mirnu, je bil te dni odslovljen. Prav tako je mladi podežatek v Mirnu odslovil podtajnika Vencija. G. Lestan se je boril kot kapetan v legiji jugoslovanskih dobrovoljcev na solunski fronti. — V Dobrovem v Brdih je podežatek vrge iz tajniške službe g. Viljema Stilloja. Pripravljajo se ukrepi še proti drugim slovenskim tajnikom.

Protestni shod proti draginji

Ze dalj časa ti pri nas velik konflikt med konzumenti ter trgovino ridi rastoče draginje. Posebno ostro nastopajo državni in privatni nastavljenici proti draginji na trgu.

Snoči je sklicala Zveza državnih namestencev protestni shod proti draginji. Shod se je vršil v veliki unionski dvorani, ki jo je uradništvo in drugo občinstvo skoro popolnoma napolnilo.

Shod je otvoril ob 8 zvečer predsednik Zveze državnih namestencev ravatelj g. Milan Pateroster, ki je pozdravil številne zborovalce, nato pa v imenu 35 organizacij, ki so v organizaciji vladne zaščite namen shoda, ki je obstojal v treh točkah:

1. protestirati proti nezonsni draginji na trgu, kateri sedanjí mestni tržni urad ni kos in ki ga bo treba premeniti »tako in capite kakor tudi in membrici«

2. Protestirati proti visokim hišnim najemninam, ki jih zahtevajo posestniki in ki že davno presegaajo zlato pariteto. (Burno odobravanje.)

3. Protestirati proti »pamfletu«, ki ga je na neki anketni seji izrekel proti državnim nastavljenecem neki mestni uradnik, češ, da zapravljajo. Ta »pamflet« je izrekel dotični uradnik baje v obliki uradnega mnenja.

Tajnik Zveze g. Bekš je poročal o boju organizacije proti draginji.

Naslednji govornik prof. Raič je očrtal trpljenje in stradanje državnega uradnika med vojno, ki pa se je nadaljevalo tudi po vojni. Državni uradnik si ne more privoščiti niti najpotrebnejšega, ne more dostojno skrbeti za družino, kaj šele, da bi si dovolil kaj boljšega.

G. Bischof je poročal o vzrokih draginje na trgu. Obširno se je bavil govornik s poročilom komisije, ki je ugotavljala zaslužek mesarjev pri klanju goveje živine. Sestava komisije po govornikovem mnenju ni bila neoporečna, kajti stvorili so jo sami mesarji, razen zastopnika TOI in higijskega referentac.

G. Beguš je bil mnenja, da je pravi vzrok draginje v prevelikem številu oseb, ki se bavijo s trgovino. Govornik zahteva, da magistrat omeji število knesij.

V imenu narodnih železničarjev se je pridružil protestu g. Ciril Zupan. Konstatiral je, da je Ljubljana najdražje mesto v naši državi. Opozarjal je na ugodne tržne razmere v Mariboru.

Govoril je še neki železniški delavec, ki je apeliral na solidarnost uradnikov z delavskim slojem.

Prečitana je bila daljša resolucija, ki je bila soglasno in z odobravanjem sprejeta.

Najino zlato dele, najina ljubljena bčerkica, oziroma sestra

Tatjana Likarjeva

je umrla danes ob dveh popoldne po težki bolezni v nežni dobi 5 let.

Pogreb bo 1. novembra ob pol 16. uri s postaje na tukajšnje pokopališče.

V Zagorju ob Savi, 30. okt. 1928.

Globoko žalujoči starši:

Rado in Jela Likar. Boris, bratec.